

Džejn L. Rozen

Devet žena,
jedna haljina

Preveo
Marko Mladenović

■ Laguna ■

Naslov originala

Jane L. Rosen

NINE WOMEN, ONE DRESS

Copyright © 2016 by Jane L. Rosen

Translation copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*U divni spomen na
Rutelen Levenbaum Holc*

„Na haljini je najvažnija
žena koja je nosi.“

IV SEN LORAN

PROLOG

Pista

Sali En Feneli, manekenka

Starost: samo 18 godina

„Pribodi to!“ Garderoberi su besneli.

Pribodi šta?, pomislih. „Joj!“ To mi je bio odgovor: pribodi mene.

Ludilo. Na kastingu su me izmerili najmanje pet puta. Mislila sam da će to biti najgori deo, pedeset uzbuđenih manekenki u kombinezonima koje stoje u redu i sanjaju o čizburgerima. Audicija se razlikovala od odabira stoke na kakve sam bila navikla kod kuće u Alabami.

Jedva izustih svoje prve reči tog dana: „Prevelika mi je. Možda treba da je date nekoj krupnijoj devojci.“

„Nema krupnijih devojaka“, promrmlja garderober željan pribadanja.

Pogledah unaokolo. Bio je u pravu. Prošle nedelje bila sam mršava, najmršavija devojka južno od linije Mejson–Dikson.* Zvali su me *Sali Boranija*, pitali moram li da igram po tuš-kabini da bih se pokvasila. Sad sam debeljuca.

„Stani u red!“, viknu on. Stadoh u red.

Usredsredila sam se na mantru u glavi: diši, diši, nogu pred nogu. Diši. Diši. Devojka iza mene naruši mi koncentraciju najснаžnijim njujorškim naglaskom koji sam ikada čula.

„Mislim da je na tebi *ona haljina*“, reče. To je pre zvučalo kao upozorenje nego kao izjava.

„Ona haljina?“ Nisam razumela o čemu govori. Teško mi je bilo i da dišem. Približavale smo se pisti.

„Svake godine ima jedna haljina“, objašnjavala je. „Biraju je ljudi iz prvog reda. Je l' ih vidiš?“ Ona uperi prst tamo gde su se spajale dve teške zavese. Kada se one zatalasaše pa smiriše, ja letimice ugledah publiku. Draže bi mi bilo da nisam.

Ona nastavi: „Na jesen će ti ljudi iz prvog reda staviti tu haljinu na naslovne strane časopisa, na crvene tepihe i u izloge butika. A ona je obično mala i crna, kao tvoja.“

Glas joj je maltene poništavao lepotu. Bila je nalik onim zvezdama nemog filma o kojima je baka raspredala, a koje su propale kada su se pojavili zvučni filmovi.

---

* Danas simbolična, a nekada prava granica između severa i juga SAD. (Prim. prev.)

Zvučala mi je potpuno strano. Kontam da ni ona mene neće ništa razumeti budem li počela da otežem po južnjački. Upravo iz tog razloga, otkako sam u Njujorku, jedva da sam progovorila. Kada se ipak odvažim, govorim vrlo kratko i oprezno. Mogu da isfoliram rečenicu ili dve, ali nije lako. Ili se trudim da govorim trostruko brže nego inače, ili ljudi izgledaju kao da hoće da iscede reči iz mene kao da sam mokra krpa. Nije mi lako ni što treba da pazim da mi jezik ne bude brži od pameti. Jasno je da me ne razumeju isto koliko ni ja njih. Pomislili biste da smo po tome svi jednaki, ali nismo. Ne ovde.

Ali ne zbunjujem se samo kada treba nešto da kažem; jednako sam beznadežna i u pogledu hodanja. Prvog dana ovde pogrešila sam zastavši usred koraka da pogledam neku zgradu, i *tras*, pravo na mene naleteo je neki čovek. Viknuo je: „Jesi luda, ribo?“ Kao da sam zakočila u mestu nasred auto-puta Interstejt 10. Zamislila sam domino efekat – kako čitav grad pada zbog moje malenkosti.

Sutradan je padala kiša. Po gradu se nisam snalazila ni kada je suvo, a kamoli po pljuskju. Kada sam videla kako Njujorčani preskaču barice i složno dižu i spuštaju kišobrane, toliko sam se uplašila da nisam odmakla dalje od nadstrešnice svoje zgrade. Bilo je to kao da su svi osim mene unapred naučili koreografiju za taj dan. Nisam mrdala dok nije izašlo sunce.

Devojka sa zvonkim glasom još je razglabala o haljini. Između piste i nas bilo je desetak devojaka.

„Bila je još jedna potencijalna, koju je nosila moja drugarica Adelin na jučerašnjoj reviji. Možda je to bila *ona haljina*. Adelin je rekla da su blicevi pomahnitali, potogovo kada je bila na kraju piste. Nada se da je dopala baš njoj. Volela bih da budem drugarica koja se takođe nada da je dopala baš njoj. Ali nisam. Iskreno, ne bih podnela da je vidim na naslovnoj strani *Women's Wear Daily*-ja.* *Ona haljina* je uvek na naslovnoj strani *Women's Wear Daily*-ja, neposredno pre nego što krene na svojevrsnu vrtoglavu turneju 'ko je šta i gde nosio'. *Ona haljina* stvarno može da se proslavi, kao i manekenka na kojoj je. Čula sam da je devojkica od pre dve godine dobila ulogu u filmu Vudija Alena. I ona je bila potpuno novo lice, isto kao i ti. Znaš, potpuno novo lice možeš da budeš samo jednom. *Onu haljinu* obično daju ili potpuno novom licu ili poznatom licu. Sada je njeno potpuno novo lice proslavio Vudi Alen! Misliš li da je on pedofil? Ja radije mislim da nije.“

Nju disanje kao da uopšte nije zanimalo, dok sam ja mislila samo na to. Sada je između piste i nas bilo samo osam devojaka.

Ona je i dalje brbljala. „Volela bih da ne moram da razmišljam o nekim stvarima. Na primer, neko mi je prošle nedelje rekao da su one kriške limuna što ti ih stavljaju na čašu vode smrtonosne. Prekrivene klicama,

---

* Stručni časopis modne industrije koji se ponekad zove modnom biblijom. (Prim. prev.)

čak i kakom – tako je devojka rekla, zato što konobarri ne peru ruke. Ta kriška limuna u vodi bukvalno je najbliže što sam za tri godine prišla parčetu torte. I šta sada da radim? Volela bih da zaboravim to što sam čula o limunu i Vudiju Alenu.“

Limun, pomislih. Koliko sam ja videla, te devojke za desert uzimaju samo cigaretu. Sve su bile istovetne – ptice iz istog jata, rekli bismo u mom kraju. Sve su hodale isto, lako i živahno. Bila sam sigurna da će lepršati po pisti, dok sam zamišljala da ću ja ličiti na školariku u kaljačama. I sve su govorile isti jezik. Rečenicama su dodavale reči koje meni nisu imale nikakvog smisla, poput *ozbiljno* i *bukvalno* i *iskreno*. Iskreno ovo i iskreno ono. Da se zapitaš da li je sve ostalo što im izlazi iz usta laž. Uz to, mnoge njihove priče počinju „Ne osuđuj me“. Kao da je to karta za izlazak iz zatvora. „Ne osuđuj me, spavala sam ti s dečkom“, ili „Ne osuđuj me, sinoć sam pojela celu pitu sa orasima“. Iskreno, to drugo se bukvalno nikada ne bi dogodilo. Ozbiljno, bukvalno je zarazno.

Šest devojaka ispred mene. Ne znam ni kako sam dospela ovamo. Pa dobro, to nije baš tačno. Došla sam autobusom *Grejhaund*. Kada se rodiš s licem kao što je moje i s nogama do ramenâ, prestaneš da uzimaš u obzir bilo koje drugo rešenje. U školi mi je išlo dobro, ali gotovo da nije bilo svrhe. Kada bismo moja jedva mlađa sestra Karli i ja donele ocene kući, majka bi njene proučila, dok moje ne bi ni pogledala. Sestra mi je niska,

na majčinu stranu porodice. Rano sazrela, u osnovnoj školi bila je najviša a do srednje najniža. Prosečno je pametna, nikakav genije niti bilo šta slično. Ja nisam ništa manje bistra od nje. Ali mama moje ocene nije ni gledala. „S takvim nogama“, rekla bi, „samo treba da nađeš nekog bogataša i da ih obaviješ oko njega. Karli mora da nauči da vodi računa o sebi.“ Otprilike tada prestala sam da se trudim.

Nisu u pitanju bile samo moje noge. Imala sam lice, kožu, kosu, ceo paket. Onakvu lepotu pred kakvom ljudi zastaju i pilje kao da gledaju sliku. Veoma visoku sliku. Bila sam besprekorna. Spolja, to jest. Iznutra sam bila ljubomorna na Karli. Ona bi govorila, i nekome bi se dopala ili ne bi. Ne i ja – bilo je dovoljno da uđem u prostoriju i odmah bih se svidela svim momcima. Ne bi čuli ni reč koju izgovorim. Bila sam toliko usamljena da sam na kraju otišla u Njujork, gde ću moći da stojim u redu savršenih primeraka kao što sam ja i da budem obična. Taj deo je bio divan – do sada. Samo četiri devojke ispred mene, a sve imaju lice, kožu i noge... Čekaj, tri. Priljubih ruke uz bokove da mi se ne tresu.

Njen nazalni glas načas prekide moj strahom izazvani trans. „Nije samo limun, znaš... One mentol bombone u činijama na kasi – i njih su analizirali...“

Nadala sam se da *ona haljina* nije na meni. Izgledala je tako jednostavna. Pomislila bih da će *ona haljina* biti nešto upečatljivo, da će drečati poput te devojke što mi probi uši. Haljina na meni bila je neupadljiva. Nije

---

da se iole razumem u modu. Znam samo ono što sam videla u modnim časopisima, a njih sam gledala samo u onim retkim prilikama kada je mama vozila Karli i mene u Bejtsvil na manikir-pedikir. Tako sam u stvari naposljetku i došla u Njujork. U jednom časopisu bio je članak „Imate li manekenske razmere?“. Krenula sam po spisku: visina: 175 do 180 cm. Štriklirano. Grudi: 79 do 86 cm. Štriklirano. Struk: 56 do 61 cm. Štriklirano. Kukovi: 79 do 89 cm. Štriklirano. Izmerili su me odmah tamo u salonu. Dok su se osušila dva premaza crvenog laka za nokte, sudbina mi je bila zapečaćena. Uštedevine smo ionako imali da samo jedna od nas ode na fakultet, a „Karli ima mozak“.

„Idi!“ Gurnuše me i ja krenuh. Ličilo je na skok s padobranom. Mada nije da se iole razumem u padobranstvo. Kada sam kročila na pistu, blicevi su sevali kao ljudi, baš kao što ona devojka reče da hoće. Samo što se nisam onesvestila na licu mesta. Iskreno, bukvalno i ozbiljno.

POGLAVLJE 1

Sedma avenija

Moris Sigel, modelar odeće u Garment centru*
Starost: nepunih 90 godina

Dok sam se vozio liftom na šesnaesti sprat, nakratko sam dozvolio sebi da sanjarim o mogućnosti da se nađemo na naslovnoj strani *Women's Wear Daily*-ja. Nekoliko puta tokom godina već nam beše pošlo za rukom da dospemo na naslovnici, ali ovo mi je bila poslednja prilika, poslednja modna nedelja pre odlaska u penziju. Imao sam dobar predosećaj za jednu haljinu. Čim mi je kreator dao skicu, znao sam da sam dobio da uradim nešto posebno. Kroz teška staklena vrata videlo se da su novine proturene kroz otvor za poštu kao i svakog

---

* Garment Center (Garment District) – modna četvrt na Menhetnu. (Prim. prev.)

drugog jutra. Kada se ustremih na njih, osetih kako mi je srce preskočilo. Eto je! Ovogodišnja mala crna haljina je moja. Savršeno ju je nosila neka krupnooka manekenka koja je izgledala kao da joj je to prvi izlazak na pistu u životu. Ja sam napravio tu haljinu, rođenim rukama. Haljina sezone! U butike će stići za nekoliko meseci, verovatno u avgustu, a dok se rasproda i poslednja ponovna narudžbina, biće decembar a ja ću slaviti odlazak u penziju. Godi mi što odlazim dok sam na vrhu.

Svakog jutra u šest, ja sam prvi koji stiže u izložbeni prostor modne kuće *Maks Hamer*. Čak i danas, dok poslednji sneg ove zime zasipa ulice Menhetna, ja ipak stižem na vreme. Na svoje vreme, to jest. Niko drugi neće doći još satima. U pobedničkom raspoloženju, otključavam teška staklena vrata i povlačim ih. Nije loše za jednog devedesetogodišnjaka. Na njima zlatnim pisanim slovima piše *Maks Hamer d.o.o.* Te reči su tu već sedamdeset pet godina. Toliko dugo ja otvaram ta vrata: u početku sam to radio snagom jednog jedinog kažiprsta, a sada obema rukama i uz pobedonosno „Oj!“.

Maksa nema već osam godina. Dotada je on dolazio prvi. Katkada sam pomišljao da možda i spava tu. U mom slučaju nije tako: ja sam u šest na poslu, u šest kod kuće. Nikada nisam propustio večeru sa svojom ženom Matildom i našom ćerkom Sarom. Ona je sada u svojim šezdesetim; i sama ima dva sina. Moj mlađi unuk Lukas lekar je u urgentnom centru; stariji, Henri, svira

---

čelo u Njujorškoj filharmoniji. Maks je imao dva sina. Posao sada vodi mlađi, Endru, mada u svojim pedesetim i nije baš mlad, rekao bih. Endru je pametan dečko. Toliko pametan da zna da, za razliku od svojih roditelja, nema oko za modu. Ali ipak je želeo da uđe u porodični posao. Zato je išao u poslovnu školu Vorton i pre dvadesetak godina preuzeo od oca, kada su on i Doroti konačno otišli u penziju, svakodnevnu brigu o poslovanju. U roku od godinu dana od njegovog dolaska, *Maks Hamer* je iz kralja imitacija Sedme avenije prerastao u samo kralja, sve to ne menjajući ime na vratima. A ja sam sve vreme tu, pravim modele.

Maksa Hamera upoznao sam na brodu za Ameriku koji se otisnuo iz poljske luke Gdinje u leto 1939. Karta je pripadala mom starijem bratu od strica Morisu, a mene je otac poveo sa sobom da ga ispratimo. To je bilo nedelju dana pre moje bar micve,* i bilo mi je žao što mi brat od strica neće biti prisutan. Kada smo došli po njega tog jutra, bio je bolestan. Veoma bolestan, goreo je od temperature. Njegova majka, premda zabrinuta, navaljivala je da se on ukrca na brod za Ameriku. Moris i ja smo ličili jedan na drugog. Iako je imao šesnaest godina, on je bio sitan, a ja, iako sam imao nepunih trinaest, bio sam krupan. Ljudi su često bili u zabludi da smo blizanci. Njemu je otac umro godinama pre toga, i odrastao je

---

* Jevrejska svečanost kojom dečak s navršениh trinaest godina postaje punopravni član verske zajednice. (Prim. prev.)

sa mnom bezmalo kao s bratom. Otac mi je bio krojač i obojicu nas je naučio svemu što zna, od toga kako se model pravi od skice do toga kako bez mašine napraviti rupice za dugmad.

Kada stigismo do broda, Morisa nisu hteli da puste da se ukrca. Dotada mu se već bilo osulo pola tela – skoro da se videlo kako odaje toplotu. Sad kada sam video gotovo sve dečje bolesti, rekao bih da je posređi bila rozeola. Stjuardi su ga vratili, vičući da će zaraziti ceo brod.

Otac uze od Morisa kartu, torbu i dokumenta i odvede nas do drugog broskog mosta. Pretpostavio sam da samo pokušavamo da Morisa uvedemo na drugi ulaz, ali otac mi u poslednjem trenu dade sav novac iz džepa, sav novac iz Morisovog džepa i svoju zlatnu burmu. Poljubio me je u glavu i rekao mi da se ukrcam na brod. Plakao sam, preklinjao ga i nagovarao. Pokušavao sam da ga upozorim s kakvim će se prizorom suočiti kada se bude vratio kući mojoj majci bez njenog sina jedinca nedelju dana pre njegove bar micve. Spustio sam glavu, stideći se svojih suza, a dok sam je podigao, on i moj brat od strica već behu otišli. Ni oca ni Morisa više nikada nisam video. Svemu tome prisustvovao je Maks Hamer, koji je bio šest godina stariji od mene. Odvukao me je za rukav na brod i rekao mi da mi je otac upravo spasao život.

Prošla su tri dana dok nisam ponovo progovorio, a dotada mi je Maks ispričao čitavu svoju životnu priču

– čak i deo koji se još nije odigrao. Prvo što će učiniti kada se iskrčamo u Americi, rekao je, biće da nađe svoju devojkicu Doroti, koja je stigla nekoliko meseci ranije, i da je zamoli da ga čeka. Već su čekali prilično dugo. Rekao je kako je znao da je Doroti ona prava čim mu se prvi put osmehnula kroz izlog očeve krojačke radnje u Krakovu. Imali su jedva po dvanaest godina. Rekao je kako će početi da stiće bogatstvo, pa se oženiti njome i steći ostatak. Čak i u potpalublju broda koji je vrveo od pacova i ni s celom veknom hleba za nas obojicu, poverovao sam mu sve do reči. Bio je neverovatan.

Rekao sam mu da u subotu treba da imam bar micvu, a on je uredio da tako i bude. Izrecitovao sam šta je trebalo iz Tore, a dok smo prešli pola Atlantika, Nemci već behu prodrli u Poljsku sa gotovo svih strana. Neprestano sam brinuo hoću li ikada više videti porodicu i domovinu. Na brod sam se popeo kao dečak, a u Ameriku sam se iskrcao kao čovek. I to ne samo zato što sam imao bar micvu. Zajedno sa imenom Moris Sigel, od brata od strica preuzeo sam i starost od nepunih sedamnaest godina. Nisam poznavao nikoga osim Maksa Hamera, ali slutio sam da će mi poznanstvo s njim biti dovoljno. Sve što je rekao obistinilo se. Mada ne baš redosledom koji je predvideo.

Najpre smo otišli u Bruklin da nađemo Doroti. Fotografija koju mu je poslala bila je uslikana ispred ulične table na raskrsnici Avenije Koni Ajlend i Avenije Džej. Ceo dan smo čekali ispred table. Maks mi je na brodu

toliko puta pokazao njenu fotografiju da sam je ja prvi ugledao. Nikada nisam video ništa slično njihovom ponovnom susretu – bio sam odveć mali da bih imao devojkicu i nisam mogao da zamislim kako je gajiti takva osećanja prema nekoj. Ljubljenje i suze. Oboje su plakali. Nikada nisam video da muškarac tako plače. Suze mu nisu samo navirale, neumoljivo su mu tekle niz obraze. Doroti nas je odvela u jedan mlečni restorančić i jeli smo kao da nismo jeli mesec dana, što nije bilo daleko od istine. Nedostaju mi ti mlečni restorani – nekada su u starim jevrejskim krajevima bili rasprostranjeni kao što je danas *Starbaks*. Topli blinci* i hladni konobari. Maks joj je izneo svoj plan da sačeka s venčanjem dok mu ne krene posao. Zatim je ona njemu iznela svoj plan – ne zanima je što on nema novca, više se neće odvajati od njega. Venčali su se iste nedelje. Od samog početka, zapravo je ona bila šef.

Uspeo sam da stupim u vezu s jednim daljim rođakom u Džersi Sitiju koji je imao fabriku haljina, i počeo da radim tamo. Kao šegrt modelara odeće savršeno sam se uklapao u Maksov veliki plan, i bio sam srećan što napredujem prema zasluženom mestu u njemu. I ne samo to: ono malo vesti što smo dobijali o kući nije bilo dobro, pa mi je to što radim isti posao kao otac pomagalo da osećam vezu s njim. Modelar odeće me je uzeo

---

* Blinci (blini) – ruski kolači slični palačinkama, obično sa sirom. (Prim. prev.)

---

pod svoje krilo i savladao sam njegov način pravljenja modela, iako mi se očev više sviđao. Sledeće godine Maks je nagovorio mog rođaka da mu pomogne da otvori modnu kuću u Sedmoj aveniji. Osim što mu je pozajmio novac, moj rođak mu je pozajmio i mene i, za tili čas, marka *Maks Hamer* već je lepo napredovala.

Rani dani su mi bili omiljeni. Tada sam već umeo da napravim model za svaki stil. Dok su modne kuće oko nas imale otmene kreatore koji su pravili originalne kreacije, Maks je imao drugačiju zamisao. Svakodnevno me je slao na trafikku da kupujem holivudske časopise: *Film*, *Fotoplej* i *Moušn pikčer*. Ako bi Kerol Lombard, Džoun Kraford ili Beti Dejvis nosila neku haljinu, mi bismo je iskopirali. Imao je neviđeno oko i umeo tačno da razluči koje će haljine lepo stajati prosečnoj američkoj ženi a da se ona pritom oseća kao filmska zvezda. Dok je većini drugih modelara odeće trebala haljina da bi napravili kopiju, meni je za to obično bila dovoljna samo fotografija.

Nikoga nismo pokušavali da prevarimo niti bilo šta slično. Za vreme Nedelje mode, kada su kupci dolazili, ostavljali smo slike filmskih zvezda na stolovima u izložbenom prostoru. Prvu liniju smo čak i nazvali po glumicama. Doroti je bila savršenog stasa za uzorke, pa kada bi izašla u Greti Garbo ili Loreti Jang, kupci su vadili teške olovke, kako je Maks govorio kada su

naručivali naveliko. Ostvarili smo veliki uspeh, a do sledeće sezone su i ostale modne kuće podražavale naš pristup. Ali mi smo bili prvi, a sasvim iskreno i najbolji. Nedugo potom Maks je preselio svoju sada trudnu nevestu sa Koni Ajlenda na Central Park Vest. Dotada su već i jedno i drugo izgledali kao da nikada nisu kročili u poljski *šetel*,* a kamoli odrasli u njemu. Doroti je sada kupovala u najotmenijim buticima u Petoj aveniji i u Ledis Majlu,** gde je nabavljala najnoviju modu iz Pariza i Milana. To je značilo da za uzor imam više od fotografija. Rastavljao sam njene prelepe haljine, proučavao način izrade, pravio model i ponovo ih sastavljao. Bili smo tim snova pre nego što je taj izraz uopšte postojao.

Našao sam i ljubav. Zaljubio sam se u moju Matildu čim sam je video na L-liniji metroa dok sam se vraćao kući za Bruklin. Nosila je ostatke tkanina koje joj je gazda dozvolio da ponese kući, i posle šesnaest stanica napokon sam je nagovorio da me pusti da ih joj ja nosim. Malo je falilo da bude prva generacija Amerikanaca; rodila se na brodu – njeni roditelji su pobegli iz Austrije – i volela je da govori da je niotkuda i odatsvud. Njeni su me dočekali raširenih ruku, a to što sam opet bio deo porodice donekle mi je ublažavalo tugu. Bilo je leto 1945. i rat se konačno završio. Ljudi su tokom

---

* Jidiš: mala jevrejska zajednica u istočnoj Evropi. (Prim. prev.)

** Ladies' Mile – tržna četvrt na Menhetnu za ljude dubljeg džepa. (Prim. prev.)

---

godina donosili u delićima vesti o mojoj porodici, a svaka nada koju sam gajio da ću ih ponovo videti tonula je sa svakim jezivim izveštajem. Znao sam da njima u čast moram da živim punim životom, dovoljno velikim za sve nas. Ubrzo smo se Matilda i ja venčali pa i sami dobili dete.

Štošta se u Garment centru promenilo tokom godina, ali ja sam u suštini ostao isti. Mode dolaze i prolaze, ali model je model. Naramenice iz četrdesetih i pedesetih ustupile su mesto krpicama bez bretela iz šezdesetih i sedamdesetih. Za razliku od mene, Maks se jeste menjao s vremenima. Sedamdesetih je uložio u diskoteke, pa su Doroti i on plesali po celu noć. Tako sam to barem zamišljao – ja nikada nisam kročio u diskoteku. Osamdesetih su ušli u kasačke trke. Kupovali su kasače i slikali se kao pobjednici. Imali su otmen život. Otmeniji od naramenica koje su se osamdesetih vratile u modu. Moj nije bio toliko otmen, ali ne bih ga menjao ni za šta.

Na kraju je Maks otišao u penziju pa su se on i Doroti preselili u Palm Bič. Tada je posao preuzeo njegov sin Endru. Maks je živeo život koji mi je iscrtao na brodu pre onoliko godina – svoj američki san. Postojao je samo jedan nedostatak: nije podnosio Palm Bič. Govorio je kako se svi šetaju u istoj proklesoj haljini, Lili Pulicer.* Naterao je sina da obeća da je nikada neće iskopirati.

---

* Američka modna kreatorica i istoimena robna marka poznata po šarenim i cvetnim dezenima. (Prim. prev.)

Nije vredna *Hamerove* imitacije, šalio se. Ali Endru nije ni nameravao da kopira Lili Pulicer, a ni bilo koga drugog kad smo već kod toga. Nalik ocu, i on je imao plan. Njegov je bio da uzdigne *Maks Hamer* na potpuno nov stupanj tako što će umeće i kvalitet koje posedujemo primeniti za originalne kreacije. Otišao je na Institut modne tehnologije i u Školu za dizajn Roud Ajlend i sastavio sopstveni tim snova. Oni bi mi dali skicu a ja bih napravio ono što su zamislili. Lepo smo saradivali, i da nisam toliko uživao u pravljenju prave mode, mislim da bih odavno otišao u penziju.

Modelar koji bude došao posle mene nikada neće praviti model onako kako ga ja pravim. Ja sam jedan od poslednjih u poslu koji sve radi ručno. Ogrnem krojačku lutku muslinom a zatim nacrtam model na kartonu. Uzmem kreatorovo nadahnuće i udahnem mu život – moje ruke, moj rad. Danas se svi modeli prave na računaru. Neki modelari ne vide samu haljinu sve do fittinga. Ali kad god da je vide, čovek se nada da se prema njoj ophode s poštovanjem koje zaslužuje. Prava haljina ima u sebi malo čarolije. Pravi krojač je pomalo kao čarobnjak.

Pretpostavljam da će se one naramenice iz osamdesetih opet vratiti u modu, ali ja neću biti tu da ih stavljam. Ovo mi je poslednja jesenja linija. Ponovo pogledah fotografiju svoje haljine na naslovnoj strani *WWD*-a. Bila je ovo dobra vožnja.

POGLAVLJE 2

Filmska zvezda

Tab Hanter, filmska zvezda

Starost: 29 godina

Ja nisam stvarno Tab Hanter, filmska zvezda. Ali danas kao i da jesam. U stvari sam Džeremi Medison, filmska zvezda. Dobro, zapravo nisam ni Džeremi Medison, filmska zvezda. Ja sam Stenli Trenton, niko bitan. Ime Džeremi Medison nadenuo mi je agent kada je potpisao ugovor sa mnom, pre dugih šest godina. Ali on me od jutros zove *Tab Hanter*. Kao da mi nije dovoljno što sam predmet skandala koji se povlači po tabloidima zbog lažnih navoda da su me razotkrili kao homoseksualca. Još sam morao da guglujem ime da bih uopšte ukapirao foru.

Tab Hanter je bio pritajeni gej i bioskopska zvezda iz pedesetih čiji je agent uredio tobožnju vezu između njega i Natali Vud kako bi sakrio da je ovaj homoseksualac.

Nije mi baš najjasnije šta time hoće da kaže, pošto ja uistinu nisam gej a ova propagandna katastrofa ne tiče se nikakve lažne veze. Ali sudeći po bolesnom umu mog mahnitog agenta, bez koga se potajno bojim da ne bih vredeo ništa, istina nije važna i ja sam novi Tab Hanter. Ovo ću mu priznati: kao i u slučaju Taba Hantera, i moj uspeh je u bliskoj vezi s mojim izgledom. Za proteklih šest godina snimio sam osam filmova, a to dostignuće donelo mi je preko noći uspeh i slavu koje sam oduvek priželjkivao. Pazi šta želiš, valjda.

Nisam bio dete glumac, ali nisam bio ni daleko od toga. Prvu ulogu dobio sam samo nekoliko dana nakon što sam završio Umetničku gimnaziju u Los Angelesu. Ispostavilo se da sam vrlo zgodan za razne role. Ja sam dečko iz prvog komšiluka. Ja sam srednjoškolski buntovnik. Ja sam štreber. Mogu čak i da obučem kostim superheroja i da u poslednjem trenutku uverljivo spasem svet od bliske propasti. Pored toga, dogodine punim trideset leta. Tako da se bojim. Plašim se da su odbrojani dani kada sam glumio dvadesetinaštogodišnjake i da u narednoj holivudskoj deceniji neće biti mesta za mene. Delom zbog toga holivudsku igru publiciteta i igram najmanje što mogu – čini mi se da je to najbolji pristup za trajnu slavu. Izbegavam paparace a pre nekoliko godina čak sam se preselio na Menhetn, gde je lakše izbeći mnogo pažnje. To što su me javno raskrinkali kao homoseksualca, pa makar i lažno, teško da je bilo u skladu s neprivlačenjem pažnje.

Vozio sam se limuzinom Avenijom Leksington na premijeru svog najnovijeg filma, u bioskopu *Zigfeld*. Moj agent Henk urlao je na mene preko telefona, zbog čega mi je bilo vrlo teško da razmišljam. Budući da mu je glas kakvim obično govori jak kao urlik, kada zaista urla to je kao da urla kroz megafon.

Katastrofa zbog koje je urlao počela je dvadeset četiri sata ranije, kada sam se vratio kući i zatekao verenicu kako se tuca s ličnim trenerom. Po svemu sudeći, scenario u kom ljudi varaju s trenerima postao je opšte mesto. Spoj bezazlenog dirkanja i štipkanja i spandeksa pripijenog uz telo neretko vodi do mnogo manje bezazlenog dirkanja, štipkanja i pripijanja uz telo. Kada mi je zgranutost jenjala, uradio sam ono što bi svaki glumac na mom mestu uradio u takvim okolnostima: pozvao sam svog agenta. Henk je sve to obeležio kao dosadno, doprinevši mojoj rastućoj nesigurnosti ovim draguljem od opaske: „Poslednje što mi sada treba jeste deset odsto dosadnog.“

Tvrdio je i da će se, osim toga što je dosadna, istina nepovoljno odraziti na mene. Možete li da poverujete? *Ona* je neverna a na *mene* će se to nepovoljno odraziti bude li priča izašla na videlo. Rekao je kako to ukazuje da ne mogu da je zadovoljim. „Seks simboli nemaju verenice koje ih varaju s trenerima.“ Naložio mi je da čitav nesrećni događaj ostane između nas četvoro i da svojoj večerašnjoj premijeri prisustvujem sam. Kada ljudi budu pitali gde je ona, kao što će sigurno pitati, pošto je